

ЎЗБЕКИСТОН АВТОМОБИЛСОЗЛИГИ: ЯНГИ БОСҚИЧГА ЧИҚИШ ВАҚТИ**Юсупов Дониёр Уктамович**

"UzKormKo" МЧЖ ҚК Молиявий директор

Тошкент шаҳридаги Турин политехника университети,

Бизнес бошқаруви (МВА) магистратура талабаси

Аннотация: Ўзбекистон автомобилсозлиги сўнгги йилларда жадал ривожланиб, янги технологик босқичга чиқиш арафасида турибди. Саноатда инновациялар, маҳаллийлаштириш даражасининг ошиши ва экспорт салоҳиятининг кенгайтилиши асосий устувор йўналишлардан ҳисобланади. Янги босқич эса рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш ва халқаро бозорларга фаол чиқишни талаб қилади.

Калит сўзлар: автомобилсозлик, Ўзбекистон саноати, инновациялар, маҳаллийлаштириш, экспорт салоҳияти, рақобатбардошлик, технологиялар, ишлаб чиқариш

Аннотация: Автомобилестроение Узбекистана в последние годы демонстрирует динамичное развитие и стоит на пороге нового технологического этапа. Ключевыми направлениями являются внедрение инноваций, повышение уровня локализации и расширение экспортного потенциала. Новый этап требует производства конкурентоспособной продукции и активного выхода на международные рынки.

Ключевые слова: автомобилестроение, промышленность Узбекистана, инновации, локализация, экспортный потенциал, конкурентоспособность, технологии, производство

Annotation: Uzbekistan's automotive industry has shown rapid growth in recent years and is approaching a new stage of technological development. Key priorities include innovation, increased localization, and expanded export potential. This new stage requires the production of competitive products and stronger integration into global markets.

Keywords: automotive industry, Uzbekistan industry, innovation, localization, export potential, competitiveness, technologies, manufacturing

Ўзбекистон автомобил саноати бугунги кунда янги тараққиёт босқичига қадам қўймоқда. Мамлакат иқтисодийотида автомобил саноати нафақат иқтисодий драйвер, балки технологик инновациялар марказига айланмоқда. Давлат ва хусусий компаниялар ҳамкорлиги орқали саноатни модернизация қилиш, экспорт салоҳиятини кенгайтириш ва маҳаллий ишлаб чиқаришни ривожлантириш мақсад қилинмоқда. Бу жараён нафақат иқтисодий ривожланиш, балки технологик ва экологик жиҳатдан ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Ўзбекистонда йиллик **300 минг автомобил ишлаб чиқариш қуввати** мавжуд. Ҳозирги вақтда мамлакатда GM Uzbekistan, Hyundai ва Ўзавтосаноат каби йирик заводлар фаолият кўрсатмоқда. Бу заводлар нафақат замонавий енгил автомобиллар ишлаб чиқаради, балки юк машиналари ва махсус техникалар ҳам тайёрлайди.

Ички бозор автомобиллар учун асосий мижоз бўлса-да, мамлакатнинг минтақавий стратегияси доирасида Қозоғистон, Туркманистон ва Қирғизистон каби давлатларга ҳам экспорт йўналтирилмоқда. Бу эса мамлакат саноатининг **рақобатбардошлик салоҳиятини** кўрсатади ва халқаро бозорда ўз ўрнини мустаҳкамлайди.

Ҳозирги кунда заводлар ишлаб чиқариш жараёнини автоматлаштириш ва самарадорликни оширишга қаратилган замонавий линиялар билан жиҳозланган. Бу технологик янгиланишлар нафақат ишлаб чиқариш сифатини, балки маҳсулотнинг экологик тоза ва энергия тежовчи бўлишини ҳам таъминлайди.

Масалан, GM Uzbekistan ва Hyundai заводлари замонавий **роботлаштирилган линиялар ва компьютер назорати тизимлари** орқали автомобилларни йиғиш жараёнини автоматлаштирган. Бу эса ишлаб чиқаришда инсон хатолигини камайтиради, самарадорликни 15–20%га оширади ва маҳсулот сифатини халқаро стандартларга мос келтириш имконини беради.

Шу билан бирга, маҳаллий ишлаб чиқаришнинг асосий устунлиги – **детал ва компонентларнинг қisman маҳаллий манбалардан таъминланиши**дир. Бу саноатни импортга бўлган боғлиқликдан озод қилишга ёрдам беради ва мамлакатдаги ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг салоҳиятини оширади.

Экспорт салоҳиятини кенгайтириш мақсадида Ўзбекистон ҳукуматининг стратегик режаларига мувофиқ, заводлар **чуқур интеграция ва халқаро сертификатлаштиришдан** ўтказилмоқда. Бу эса минтақавий ва халқаро бозорларда рақобатбардошлигини таъминлайди.

Шу билан бирга, мамлакатда **инновацион технологиялар**, жумладан электромобиллар ва гибрид моделлар ишлаб чиқариш йўналишлари ҳам ривожлантирилмоқда. Бу нафақат экологик жиҳатдан аҳамиятли, балки иш ўринлари ва замонавий малакали мутахассислар учун янги имкониятлар ҳам яратади.

Мамлакат автомобил саноатини янги босқичга олиб чиқиш нафақат иқтисодий, балки технологик тараққиёт учун ҳам муҳим. Янги технологиялар орқали ишлаб чиқариш самарадорлиги ошади, иш ўринлари яратилади ва экологик жиҳатдан барқарор транспорт турлари кенг тарқалади.

Ўзбекистонда автомобил саноатини ривожлантиришда Электромобиллар ва гибрид автомобиллар ишлаб чиқариш, маҳаллий детал ва компонентлар ишлаб чиқарувчи корхоналарни кенгайтириш, чет эл инвестициялари орқали технологияларни замонавийлаштириш ҳамда ишчи кучининг малакали ва замонавий тайёргарликдан ўтиши асосий йўналишлар ҳисобланади.

Глобал трендларга мувофиқ, **электромобиллар ва энергия тежовчи транспорт воситаларига** алоҳида эътибор қаратилиши мамлакатнинг саноат ва иқтисодий ривожланиши учун муҳим аҳамият касб этади. Шунингдек, бу йўналишдаги инвестициялар нафақат атроф-муҳитни муҳофаза қилишга, балки янги иш ўринлари ва замонавий технологияларни жорий қилиш имкониятини ҳам беради.

Яқин йилларда дунёда **электромобиллар бозори экспоненциал ўсишда** давом этиши кутилмоқда. Бу тенденциядан Ўзбекистон ҳам орқада қолмаслиги лозим. Мамлакатда электромобиллар ишлаб чиқариш ва улар учун инфратузилма яратиш орқали нафақат ички бозорда, балки минтақавий ва глобал бозорда ҳам рақобатбардошликни таъминлаш мумкин.

Шу билан бирга, энергия тежовчи транспорт воситалари – гибрид ва электромобиллар – экологик жиҳатдан барқарорликни таъминлайди. Масалан, ҳар бир электромобил анъанавий автомобилларга нисбатан **ўртача 30–40% кам энергия истеъмол қилади**, шу билан атмосферага чиқариладиган зарарли газларни сезиларли даражада камайтиради. Бу нафақат экологик барқарорликни таъминлайди, балки мамлакатнинг глобал мижозлар учун “яшил” бренд сифатида эътироф этилишига ҳам олиб келади.

Бундан ташқари, электромобиллар ва энергия тежовчи транспорт воситалари соҳасида **янги иш ўринлари** яратилади. Замонавий заводлар, заряд станциялари, таъмир ва сервис марказлари орқали юзлаб, ҳатто минглаб маҳаллий мутахассислар учун иш имкониятлари пайдо бўлади. Бу эса нафақат саноатни ривожлантириш, балки маҳаллий аҳоли турмуш даражасини ҳам оширишга хизмат қилади.

Мамлакатдаги устувор стратегиялардан бири – **барқарор энергия манбалари билан интеграция**дир. Қуёш, шамол ва гидроэнергиядан фойдаланиш орқали электромобиллар учун заряд станциялари ташкил қилиш, мамлакатнинг энергетика салоҳиятини янада самарали фойдаланиш имконини беради. Бу йўналишдаги инвестициялар технологияни ривожлантириш ва мамлакатни глобал экологик стандартлар даражасига олиб чиқишда муҳим аҳамиятга эга.

Шунингдек, халқаро ҳамкорлик орқали **замонавий технологияларни трансфер қилиш** имконияти ҳам мавжуд. Хорижий инвесторлар ва технологик компаниялар билан ҳамкорлик қилиш, стажировкалар ташкил этиш ва малакали мутахассислар тайёрлаш орқали Ўзбекистонда электромобиллар саноати нафақат ички, балки халқаро стандартларга мос бўлади.

Яъни, электромобиллар ва энергия тежовчи транспорт воситаларига эътибор қаратиш нафақат **саноат ва иқтисодий салоҳиятни ошириш**, балки **ижтимоий, экологик ва технологик барқарорликни таъминлаш** учун ҳам асосий қадам ҳисобланади. Бу йўналишдаги стратегия амалга оширилса, мамлакатда **янги авлод технологиялар, иш ўринлари ва инновацион имкониятлар** пайдо бўлади, ва Ўзбекистон минтақада ва дунёда рақобатбардош саноат марказига айланади.

Саноатдаги асосий муаммоларга маҳаллий деталлар ишлаб чиқаришнинг камлиги, молиялаштириш қийинчилиги ва технологияда орқада қолиш киради. Улар учун ечим сифатида кластерлар ташкил қилиш, давлат субсидиялари ва хорижий стажировкалар орқали малакани ошириш кўзда тутилмоқда.

Янги босқичга чиқиш стратегияси амалга оширилса, Ўзбекистон автомобил саноати нафақат ички бозорда, балки минтақавий экспортда ҳам рақобатбардошликка эришади. Бу жараён мамлакатнинг иқтисодий ва технологик салоҳиятини оширишга, иш ўринлари яратишга ва экологик барқарорликни таъминлашга хизмат қилади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти. Ўзбекистон Республикасини ривожлантириш бўйича стратегиялар ва қарорлар. – Тошкент, 2020.
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси. Саноат ва автомобилсозлик бўйича йиллик ҳисоботлар. – Тошкент, 2022.
3. “Ўзавтосаноат” АЖ. Расмий маълумотлар ва таҳлилий ҳисоботлар. – Тошкент, 2023.
4. Абдуллаев А. Саноат иқтисодиёти ва автомобилсозлик ривожи. – Тошкент: Иқтисодиёт нашриёти, 2021.
5. Каримов Ш. Инновацион технологиялар ва ишлаб чиқариш самарадорлиги. – Тошкент, 2020.
6. World Bank. Industrial Development Report. – Washington, 2022.
7. International Organization of Motor Vehicle Manufacturers. World Motor Vehicle Production Statistics. – 2023.